

DE STRATIGRAFISCHE PLAATS VAN DE ONDERGRONDSE KALKSTEENGROEVEN IN HET BOVEN-KRIJFT VAN ZUID-LIMBURG

deel 5: de groeven in en nabij de Cannerberg bij Maastricht

door

W.M. FELDER

Oude Trichterweg 26, 6294 AL Vylen

De Cannerberg, ook wel Louwberg genoemd, is de heuvelrug die zich uitstrekt vanaf Biesland, in het zuidwestelijk deel van de stad Maastricht, tot bij het Belgische grensplaatsje Kanne. In het oosten is deze heuvelrug begrensd door het dal van de Jeker en in het noordwesten door het droogdal van Wolder.

In de Cannerberg bevinden zich kalkstenen uit de Formatie van Maastricht en op het meest noordelijke punt ook nog een dunne laag kalksteen uit de Formatie van Houthem (fig. 1). Op het plateau van de Cannerberg zijn deze kalkstenen bedekt door een laag fijnkorrelige zanden uit het Onderoligoceen, grove grinden en zanden van de Maas en plaatselijk ook nog löss uit het Pleistoceen. In de hellingen van het Jekerdal en het droogdal van Wolder, zijn deze kalkstenen plaatselijk alleen bedekt door hellingafzettingen en/of löss. Een overeenkomstige situatie, als op de Cannerberg, bestaat ook op de Mariaberg, aan de noordwestzijde van het droogdal van Wolder.

Oorspronkelijk kwamen de kalkstenen uit de Formatie van Maastricht alleen aan de oppervlakte in het meest zuidelijke deel van het Jekerdal, in de omgeving van het kasteel Neercanne. Bij de aanleg van open en ondergrondse groeven of andere graafwerken, zijn deze kalkstenen en ook kalksteen uit de Formatie van Houthem, ontsloten langs de Susserweg op het meest noordelijke punt van de Cannerberg en in de dalhellingen van het droogdal van Wolder.

Het grootste deel van de ingangen van ondergrondse groeven bevindt zich in de helling van het Jekerdal ten zuiden van de Apostelhoeve. Enkele ingangen liggen in de helling van het droogdal van Wolder. Op het plateau van de Canner- en Mariaberg bevinden zich groeven die alleen via een schacht toegankelijk zijn.

Van enkele groeven is de juiste locatie niet bekend. De door VAN WIJNGAARDEN (1967) opgegeven locatie van de groeven No 95a (groeve Susserweg) en No 95b (Put aan de Susserweg) liggen op plaatsen waar de beschrijving van de groeven niet overeen-

komt met de ter plaatse bestaande geologische situatie.

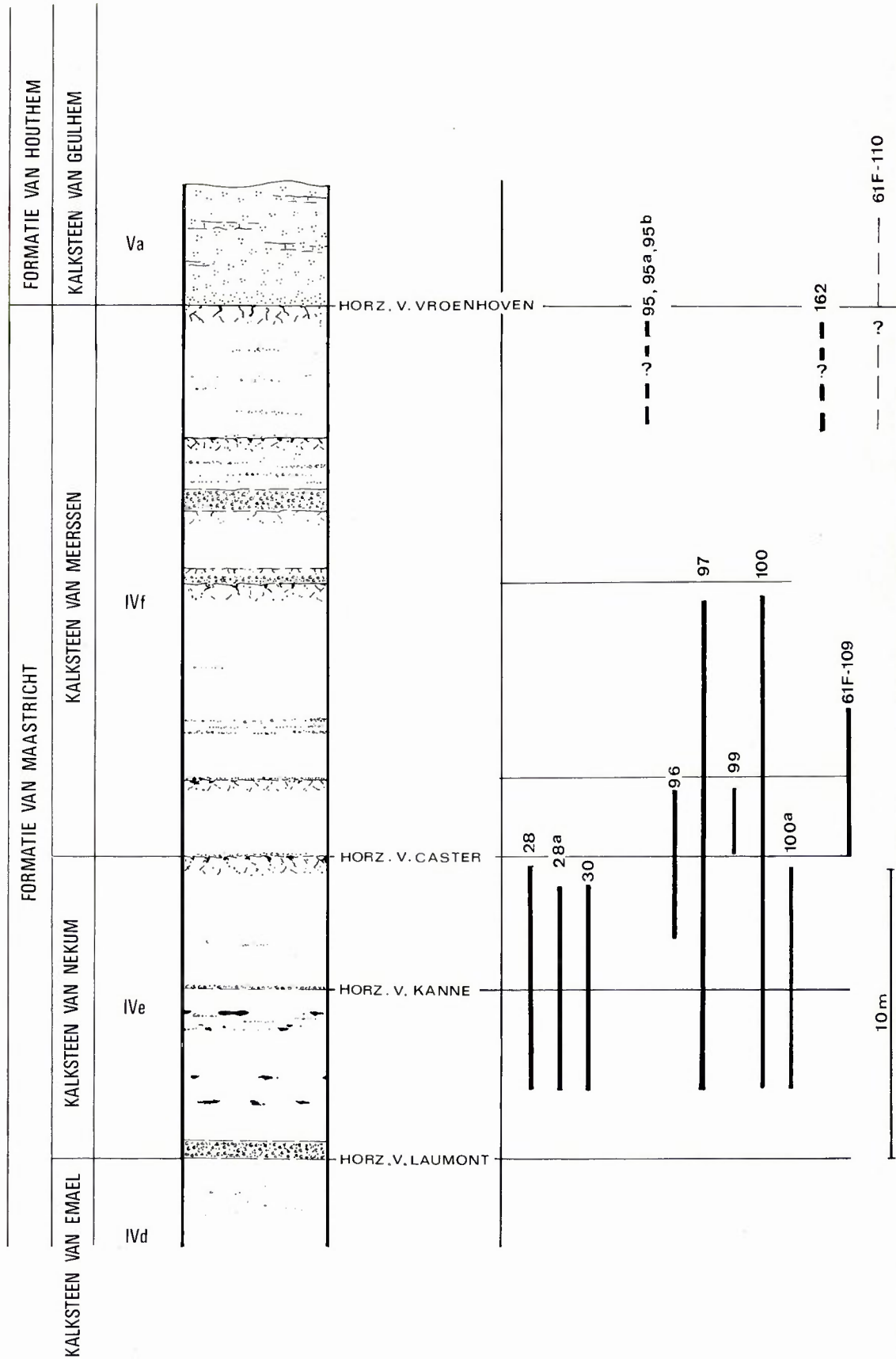
Van de groeve(n) No 61F-110, in de Marjoleinstraat te Maastricht, die ontdekt is in 1949 en die ontbreekt in de lijst van VAN WIJNGAARDEN (1967), is de juiste omvang niet bekend. Niet uitgesloten is dat zich hier niet een maar meerdere groeven bevinden en dat we te doen hebben met een prehistorisch (Romeins ?) groevenveld zoals bekend te Meerssen (Herkenberg) en Rothem (IJzeren Kuilen), (zie Natuurhist. Maandblad No. 3, 1979, blz. 45).

Het belangrijkste bouwsteenniveau bevindt zich in de bovenste helft van de Kalksteen van Nekum (zie fig. 1 en de tabel 1 in het Natuurhist. Maandblad no. 11, 1979, blz. 206). In deze kalksteen liggen de volgende groeven:

- No 28 Boschberggroeve
- No 28a Oudberggroeve
- No 30 Cannerberg (Kasteelgroeve)
- No 96 Deel van de Louwberggroeve (Apostelhoevegroeve)
- No 97 Deel van de Fallenberggroeve
- No 100 Deel van de groeve De Keel
- No 100a Groeve de Nieuwe Keel
- No 61F-100 IJsgrot
- No 61F-101 Aardappelkelder
- No 61F-125 Wijnkelder kasteel Neercanne.

De nummers 61F-100, 61F-101 en 61F-125 zijn niet genoemd door VAN WIJNGAARDEN (1967). Mogelijk is 61F-125 een afgesloten deel van de Cannerberg (No 30).

Een tweede bouwsteenniveau bevindt zich in het onderste deel van de Kalksteen van Meerssen. De kalksteenlaag waarin dit niveau ligt is niet overal

Figuur 1. Overzicht van de stratigrafische plaats van de ondergrondse kalksteengroeven in en nabij de Cannerberg bij Maastricht.

Fig. 2. Locatiekaart van de ondergrondse kalksteengroeven in en nabij de St. Pieters- en Cannerberg te Maastricht.

- 100 Archiefnummer volgens VAN WIJNGAARDEN (1967)
- 108 Archiefnummer Rijks Geol. Dienst.

ontwikkeld. Alleen daar waar een voldoende dikke laag homogene kalksteen aanwezig is heeft men bouwstenen gedolven.

In dit niveau bevindt zich slechts één zelfstandige groeve, No 99 de groeve Muizenberg. Verder is in deze kalksteenlaag gedolven vanuit de reeds hierboven genoemde groeven:

- No 28a Oudberg (?)
- No 96 Louwberggroeve (Apostelhoevegroeve)
- No 97 Fallenberggroeve
- No 100 Groeve de Keel.

Een derde bouwsteenniveau ligt ongeveer midden in de Kalksteen van Meerssen (fig. 1). Hierin ligt een deel van de groeve No 100 De Keel en de bovenste etage van de groeve No 97, de Fallenberggroeve.

Niet bekend is de stratigrafische plaats van de volgende groeven die niet meer toegankelijk zijn:

- No 95 Groeve Theunissen I
- No 95a Groeve aan de Susserweg
- No 95b Put aan de Susserweg

- No 162 Groeve Theunissen II
- No 61F-110 Groeve Marjoleinstraat.

Waarschijnlijk liggen deze groeven in het bovenste deel van de Kalksteen van Meerssen.

Het door VAN WIJNGAARDEN (1967) genoemde keldertje en wenteltrap bij het kasteel Neercanne (No 30a), die toegang geven tot een waterput, zijn gemaakt in de Kalksteen van Schiepersberg en -Emael. Dit deel van de Formatie van Maastricht is niet weergegeven in figuur 1.

Wordt vervolgd.

Literatuur

FELDER, W.M. 1979. De stratigrafische plaats van de ondergrondse kalksteengroeven in het Boven-Krijt van Zuid-Limburg. *Natuurhist. Maandblad*, No. 3, 68e jaarg. blz. 42-45 en No. 11, 68e jaarg. blz. 206-211.

MEGAW, J.V.S., 1966. A Carved Cult Figure from Maastricht. *Ber. Rijksdienst Oudheidk. Bodemonderzoek*, jaarg. 15-16, blz. 109-112.

WIJNGAARDEN, A. VAN, 1967. Ons Krijtland Zuid-Limburg III. De ondergrondse kalksteengroeven van Zuid-Limburg. *Wetenschappelijke Med. No 71 Kon. Ned. Natuurhist. Ver.*

AANWINSTEN BIBLIOTHEEK NATUURHISTORISCH MUSEUM

ALBERS, Hans Joachim. *Feinstratigraphie, Faziesanalyse und Zyklen des Untercampans (Vaalser Grünsand=Hervien) von Aachen und dem niederländisch-belgischen Limburg*. Hannover, 1976. 68 blz., fign., lit.opg., tabn., 10 losse bijl. *Geologisches Jahrbuch, Reihe A, Heft 34*. Diss. Technische Hochschule Aachen.

BOON, Walter. *Een klimatologisch verantwoorde fytogeografische indeling van België*. Leuven, 1978. Dl. 1. Tekst. 307 blz., lit.opg. Dl. 2. Figuren. 17, 149 blz. Dl. 3. Appendix (Computerprogramma's). 262 blz. Proefschrift Katholieke Universiteit Leuven.

DEEP-WATER carbonate environments; based on a symposium; ed. by Harry E. Cook and Paul Enos. Tulsa, 1977. V, 336 blz., afbn., fign., lit.opg., tabn. Society of Economic Paleontologists and Mineralogists. Special Publication, no. 25.

DEPOSITIONAL environments as interpreted from primary sedimentary structures and stratification sequences; by J.C. Harms (et al). Tulsa, 1975. III, 161 blz., fign., lit.opg., tabn. Society of Economic Paleontologists and Mineralogists. SEPM short course, no. 2, Dallas, 1975.

DEPOSITIONAL environments and paleoecology: foraminiferal paleoecology; selected papers repr. from *Journal of Paleontology* and *Journal of Sedimentary Petrology*; (comp. by Dorris M. Curtis). Tulsa, 1976. V, 160 blz., afbn., fign., lit.opg., tabn. Society of Economic Paleontologists and Mineralogists. SEPM reprint series, no. 2.

DOLOMIZATION and limestone diagenesis; symposium, Toronto, May 20, 1964; ed. by Lloyd C. Pray and Raymond C. Murray. Tulsa, 1965. 180 blz., afbn., fign., krtn., lit.opg., reg., tabn. Society of Economic Paleontologists and Mineralogists. Special Publication, no. 13.

FLÜGEL, Erik. *Mikrofazielle Untersuchungsmethoden von Kalken*. Berlin etc., Springer, 1978. XI, 454 blz., afbn., fign., lit.opg., reg., tabn.

5000 Jahre Feuersteinbergbau; die Suche nach dem Stahl der Vorzeit; bearb. von Gerd Weisgerber; unter Mitarb. von Rainer Slotta und Jürgen Weiner. Bochum, Deutschen Bergbaumuseum, 1980. XII, 672 blz., afbn., fign., krtn. Lit. opg.: blz. 632-663.